

HATTULAN KUNNAN KOULUKULJETUSOPAS

Esiopetus- ja koulukuljetuksia koskevat periaatteet 2012 alkaen

(Hattulan sivistyslautakunta 28.4.2011 § 45, 10.11.2011 § 96)

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Perusopetuslain 32 §:ssä ja Hattulan sivistyslautakunnan periaatepäätöksissä määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetukset parhaalla katsomallaan tavalla. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää ja kustantaa lastensa koulumatkat, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä.

Oppaassa esitellään periaatteet, joiden mukaan oppilaille myönnetään kunnan koulukuljetus, kerrotaan kuljetusten järjestämisestä kulkumuodoittain sekä annetaan ohjeita koulukuljetuksen hakemiseksi, kuljetustenaikaiseen käyttäytymiseen ja poikkeavien tilanteiden varalle. Opas käsittelee koulukuljetuksia, mutta pääsääntöisesti esiopetuskuljetuksissa noudatetaan samoja periaatteita.

Perusopetuksen kuljetuksista päättää koulutoimiston hallintosihteeri ja esiopetuskuljetuksista varhaiskasvatuksen palveluesimies.

1. KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain sekä sivistyslautakunnan ja perusturvalautakunnan (esiopetus) hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Silloin kun vanhemmat valitsevat esiopetusikäiselle lapselle vain lainmukaisen maksuttoman esiopetuksen ilman päivähoitoa, lapsella on perusopetuslain mukaan oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai kuljetusavustukseen.

Koulumatkan pituus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen kunnan määrittelemään lähikouluun (oman oppilaaksiottoalueen koulu) tai esiopetuspaikkaan tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos oppilaan koulumatka on lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä tai kevyenliikenteen väylää pitkin yli 5 kilometriä. Poikkeuksia kilometrirajoista ei voi tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein.

Koulumatka mitataan kotitontin portilta opetuksen järjestämispaikan portille. Koulumatkan pituus tarkistetaan koulutoimistossa kartalta ja rajatapauksissa maastomittauksena.

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Kilometriraja on pisin mahdollinen omavastuumatka, joka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin.

Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava (esim. oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai terveydellisten syiden vuoksi). Tällöin edellytetään tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai vastaavan asiantuntijan lausuntoa. Lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi käytettävä kuljetusmuoto ja ajanjakso, mille koulukuljetus tulisi järjestää. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Kuljetuspäätös tehdään sille ajalle, jolle tarve on todettu.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen tai sen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta. Koulumatkan vaarallisuuden arviointiperusteina käytetään tiehallinnon määrittele-

mää Koulumatkan turvallisuuden arviointiohjetta ja siitä erityisesti kohtaa Vaaralliset olosuhteet. Arvioitaessa koulumatkan vaarallisuutta apuna voidaan käyttää **myös Koululiitu – ohjelmaa**. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, kuten teiden liikennemääriä, nopeusrajoituksia ja raskaan liikenteen osuutta. Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista. Arviointiperusteena voidaan lisäksi käyttää poliisi- ja tieviranomaisen antamaa lausuntoa. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Matkan vaarallisuus harkitaan aina tapauskohtaisesti. Kuljetuspäätös tehdään sille ajalle, jolle tarve on todettu.

Koulunkäynti muussa kuin omassa lähikoulussa tai kunnassa

Muussa kuin omassa lähikoulussa tai vieraassa kunnassa koulua käyvien oppilaiden kuljetuksia ei pääsääntöisesti järjestetä eikä korvata silloin, kun on kyse oppilaan omasta hakeutumisesta toiseen kouluun. Oppilasmäärien tasaamisen ja muiden syiden perusteella oppilas voidaan ohjata muuhunkin kouluun kuin lähikouluun. Tällöin oppilaalle on määritelty uusi lähikoulu ja mikäli koulumatka silloin ylittää viisi kilometriä, oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen.

2. KULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä (vuorolinja-autoja), johon oppilaat saavat bussikortit. Muita kuljetusmuotoja, tilauslinja-autoja ja takseja, käytetään täydentämään julkista liikennettä tai erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden vuoksi. Esiope- tusoppilaiden kuljetusmuoto valitaan tapauskohtaisesti.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita kuljetusmuotoja (vuoroauto, tilauslinja-auto ja taksi). Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla. Lain mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään 2½ tuntia. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen oppilaan koulumatka odotuksineen saa kestää kuitenkin enintään 3 tuntia päivässä. Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina.

Kuljetukset suunnitellaan keskitetysti koulutoimistossa ja järjestetään siten, että ne mahdollisuuksi- en mukaan palvelevat usean luokan ja koulun oppilaita. Välikuljetuksia järjestetään vain silloin, kun oppilaiden koulumatkojen sallitut aikarajat ylittyisivät. Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta ovelle - kuljetuksina, vaan oppilaat kerääntyvät ns. taksipysäkeille samalla tavoin kuin linja-autoa käyttävät oppilaat kerääntyvät linja-autopysäkeille. Kodin ja pysäkin välille ei järjestetä kuljetuksia 7-9 luok- kan oppilaille, jos matka on lyhyempi kuin koulukuljetuksen järjestämisraja 5 km. Kotoa haetaan vain poikkeustapauksissa ja erikseen perustellusta syystä.

Koulukuljetuksessa mukana olevan 1-6 luokan oppilaan itse kuljettava matka linja-autopysäkille tai taksireitin varteen on enintään 2 km. Oppilaan mahdollisuuksia omatoimiseen kulkemiseen osalla koulumatkaa arvioidaan ottaen huomioon perusopetuslaissa mainitut kriteerit kuten oppilaan ikä, muut olosuhteet ja tien vaarallisuus. Erityisesti kiinnitetään huomiota esi- ja alakouluikäisen mah- dollisuuksiin selviytyä osasta koulumatkaa omatoimisesti.

Mikäli kunta ei järjestä koulukuljetusta, oppilaan huoltajalle maksetaan koulumatkakustannusten korvaus halvinta kuljetustapaa (**linja-autotaksa**) noudattaen. Edellytyksenä on, että huoltaja itse kuljettaa oppilasta ja oppilas täyttää koulukuljetusehdot.

Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Hoitopaikkakul- jetukset sekä kuljetukset aamu- ja iltapäiväkerhoon eivät kuulu koulutoimen tehtäväkenttään. Myös lapsen edestakaisesta kuljetuksesta esiopetukseen vastaavat vanhemmat silloin, kun lapsi tarvitsee esiopetuksen lisäksi päivähoitoa.

Mikäli oppilaan äidinkieli on ruotsi ja oppilas käy lähikoulunaan omakielistä koulua vieraassa kunnassa, oppilas on oikeutettu kuljetusetuuteen perusopetuslain 32 §:n mukaisesti.

Niille iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille, joilla on oikeus koulumatkaetuun, kunta **ei järjestä** erikseen koulukuljetusta iltapäivätoiminnasta. Kuitenkin jos iltapäivätoiminta on oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa määritelty osaksi oppilaan kuntouttavaa toimintaa, kuljetusetuus voidaan myöntää.

Mikäli oppilas on yhteishuoltajuudessa, **koulukuljetus järjestetään vain sinne, missä on oppilaan virallinen osoite.**

3. KOULUKULJETUKSEN TAI KORVAUKSEN HAKEMINEN

Hattulan kunnassa koulukuljetusta tai korvausta tulee hakea siinä tapauksessa, että koulumatka on alle 5 km. **Kun on kyse koko lukuvuoden kestävästä kuljetuksesta tai korvauksesta, tulee hakemus jättää elokuun alkuun mennessä.** Kuljetuspäätökset tehdään enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Erikoistapauksissa, kuten terveydellisistä syistä, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi. Asiantuntijalausunnat on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuista. Näissä tapauksissa asia sovitaan erikseen.

Kuljetushakemuslomakkeita saa kouluilta ja koulutoimistosta, jonne ne myös palautetaan. Kunnan kotisivuilta www.hattula.fi voi tulostaa hakemuksen tai täyttää ja lähettää sähköisesti.

4. KULJETUKSEN AIKANA

Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppilaiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä:

- Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana.
- Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä. Linja-autossa tai taksissa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana. Linja-autossa ja taksissa on pidettävä turvavyöt kiinni.
- Linja-auton tai taksin kuljettajan tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriökönttiin tilanteen vaatimalla tavalla.
- Huoltajan tulee ilmoittaa taksiautoilijalle, jos oppilas sairastuu, eikä tarvitse koulukuljetusta.
- Taksiautoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista kuten allergioista ym., jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.
- Kouluauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.
- Oppilaan on oltava sovittuna aikana sovitulla pysäkillä, ei esimerkiksi jossain sen läheisyydessä.
- Kouluauto ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkille 10 minuutin kuluessa sovitusta ajasta.

- Kouluauto ei saa ohittaa pysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki pysäkiltä kyytiin nousevat oppilaat ole mukana.
- Linja-autoa käytettäessä on annettava selvä ja reipas pysähtymismerkki. Talvella heijastin auttaa ratkaisevasti näkymistä.
- Linja-autossa maksu suoritetaan kortilla, jonka tulee olla ehjä ja oikealle välimatkal- le annettu. Jos kuljettaja huomauttaa virheellisestä kortista, on oppilaan ilmoitettava asiasta heti opettajalle tai koulun kanslistille.

5. POIKKEUSTILANTEET

Onnettomuudet

Hattulan kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallin- nasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen.

Kovat pakkaset

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan. Huoltajan on itse päätettävä, lähettääkö lapsensa kouluun sään ollessa erityisen kylmä.

Vahinko- tai ilkivaltatapaus

Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

Kuljetuksen laatu

Mahdollinen laatuvirheitä koskeva palaute osoitetaan suoraan liikennöitsijälle tai koulutoimistoon. Kaikki koulutoimistoon tulleet valitukset kirjataan ylös, selvitetään liikennöitsijän kanssa ja huomi- oidaan seuraavalla kilpailuttamiskierroksella. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikenne- lainsäädännön rikkomista, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

Jos oppilas linja-autossa esim. ajaa vahingossa poistumispaikan ohi, on syytä aina ottaa yhteyttä kuljettajaan, jolloin hän voi auttaa ja selvittää tilannetta.

Pysäkin paikka

Pääsääntöisesti liikennöitsijä osoittaa oppilaalle pysäkin paikan, joka voi olla linja-autopysäkki, liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos oppilaan huoltajalla ja liikennöitsijällä on erimielisyyttä pysäkin paikasta, kunta päättää lopullisen paikan.

Koululla kuljetusoppilaiden pysäkin paikka sovitaan liikennöitsijän ja rehtorin kesken.

6. LIIKENNETURVALLISUUS

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden puolesta. **Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen.** Oppilasta, joka ei hallitse polkupyörän käyttöä, ei ole syytä päästää kouluun pyörällä. Pyöräilykypärää käytetään aina pyöräillessä. Myös heijastimen käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan.

PERUSOPETUSLAKI (628/1998)

32 §

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (1139/2003)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. (642/2010)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. (324/2011)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

YHTEYSTIETOJA**Koulutoimisto**

Vt. johtava rehtori Jari Wihersaari (03) 673 1252, 050 574 5616
 Hallintosihteeri Arja Kontkanen (03) 673 1254, 050 509 0307
 Toimistosihteeri Tuula Ijäs-Räikkönen (03) 673 1244, 050 509 0302

Hurttilan koulu

Rehtori Marko Seppälä (03) 672 3024, 050 362 7154

Lepaan koulu

Rehtori Samu Rinne (03) 671 7198, 040 751 7198

Nihattulan koulu

Rehtori Seppo Kopra (03) 637 2828, 050 358 2857

Parolan koulu

Rehtori Mika Saarinen (03) 673 1241, 050 344 2026

Toimistosihteeri Anneli Venäläinen (03) 673 1319, 050 550 0994

Pekolan koulu

Rehtori Ippo Salmivaara (03) 671 6272, 050 306 1671

Rahkoilan koulu

Rehtori Tero Koskinen (03) 673 1077, 050 567 3249

Parolan Yhteiskoulu

Rehtori Tiina Kivinen (03) 673 1203, 050 322 3467

Toimistosihteeri Anneli Venäläinen (03) 673 1255, 050 550 0994

Varhaiskasvatus/esiopetus

Palveluesimies Raija Ala-Jaakkola (03) 673 1332, 050 509 1297

Toimistosihteeri Kirsi Yli-Malmi (03) 673 1346, 050 522 7503

Liikennöitsijät

Hatusen Liikenne Oy (03) 644 020
 Hämeen Linja Oy (03) 652 3377
 Mikkolan Liikenne Oy (03) 675 1453
 Miodex Oy 0400 231 262, (03) 671 5350
 Parolan taksi (03) 106 2500
 Pekolan Liikenne Oy (03) 68 500
 Valkeakosken Liikenne Oy (03) 584 2683
 Vekka Liikenne Oy (03) 622 650